

Sygn. akt VI Pa 37/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 września 2015r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Marek Zwiernik (spr.)

Sędziowie: SO Mariusz Nawrocki

SR del. Jacek Przybylski

Protokolant: st.sekr.sądowy Aneta Symeryak

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2015 roku w Gorzowie Wielkopolskim na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 03 marca 2015 roku, sygn. akt IV P 664/13

I. Zmienia pkt I zaskarżonego wyroku i zasądza od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda A. B. kwotę 5.250,00 złotych (pięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 06 lutego 2014 roku do dnia zapłaty.

II. Zmienia pkt VI zaskarżonego wyroku i zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 567 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

III. Zmienia pkt XIV zaskarżonego wyroku i nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim kwoty:

- 2.366 złotych tytułem zwrotu wydatków sądowych,

- 1.222 złotych tytułem zwrotu opłaty, od której powód był zwolniony.

IV. Odstępuje od obciążenia powoda A. B. obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

Sygn. akt VI Pa 37/15

UZASADNIENIE

Powodowie M. S. (1), D. O. (1), S. W. (1) i A. B. wnieśli przeciwko pozwanemu "W. (...)" Sp. z o.o. w W. pozew o zapłatę następujących należności z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu: 1. M. S. (1) 23 244 zł. w tym

7424 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, 3 473 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w porze nocnej 12.347zł. tytułem ryczałtu za noclegi w samochodzie służbowym:

- D. O. (1) 30.270 zł. w tym 8762 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. 4 328 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w porze nocnej. 17.180 zł tytułem ryczałtu za noclegi w samochodzie służbowym;

- S. W. (1) 28 486 zł, w tym 9428 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. 4327 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w porze nocnej. 14731 zł tytułem ryczałtu za noclegi w samochodzie służbowym.

- A. B. 19 750 zł. w tym 14 500 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej, 5.250 zł tytułem ryczałtu za noclegi w samochodzie służbowym.

W uzasadnieniu swego pozwu powodowie podnieśli, że wysokość dochodzonych świadczeń wynika z prowadzonych przez nich osobistych notatek na okoliczność czasu świadczenia pracy, sporządzanych przy każdorazowym wyjeździe. Pracodawca nie wypłacił im należnego wynagrodzenia za pracę w nadgodzinach , porze nocnej oraz nie wypłacał należnych powodom ryczałtów za noclegi w podróży służbowej.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. wniosła o oddalenie powództw w całości. W uzasadnieniu swego stanowiska pozwana wywiodła, że już z dniem 1.10 2006r wprowadzono aneks do regulaminu pracy zawierający odrębne regulacje w zakresie czasu pracy kierowców. Zgodnie z § 19 ust 3 regulaminu pracy zmienionego wskazanym wyżej aneksem, okres rozliczeniowy kierowców wynosi 1 miesiąc, jeżeli zaś chodzi o pozostałych pracowników, to zgodnie z aneksem nr 2 do regulaminu pracy z dniem 21- 06- 2012r wprowadzono 4-miesięczny okres rozliczeniowy, zgodny z art. 129 § 1 k. p. Pozwany wskazuje, że ze względu na obowiązujące w zakładzie pozwanego zasady wynagradzania kierowców (ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej, zgodnie z § 6 ust 4 pkt. 1 i 2 regulaminu wynagradzania, zmienionego aneksem z dniem 1-10-2008r). kierowcy nie mają ewidencjonowanych godzin pracy Ustalenie ryczałtu za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej zwalnia pracodawcę z ewidencjonowania czasu pracy (art. 149 § 2 k. p.. art. 25 ust 1 a ustawy z dnia 16.04 2004r o czasie pracy kierowców) Kierowcy stale świadczą pracę poza siedzibą Spółki, stąd dokładna kontrola liczby przepracowanych godzin, w tym godzin nadliczbowych oraz w porze nocnej, jest praktycznie niemożliwa Z uwagi na wprowadzone w stosunku do kierowców ryczałty za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej, Spółka nie ma obowiązku naliczać i wypłacać kierowcom wynagrodzenia wraz z dodatkiem za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej. Zgodnie z art. 151' § 4 k p w stosunku do pracowników wykonujących stale pracę poza zakładem pracy, wynagrodzenie wraz z dodatkiem za pracę w godzinach nadliczbowych może być zastąpione ryczałtem, którego wysokość powinna odpowiadać przewidywanemu wymiarowi pracy w godzinach nadliczbowych W przypadku dodatku za pracę w porze nocnej, w stosunku do pracowników wykonujących pracę w porze nocnej stale poza zakładem pracy, może być on również zastąpiony ryczałtem (art 151 k.p). Ponadto w pozwanej Spółce powodom nie przysługiwał ryczałt za noclegi w czasie odbywania podróży służbowych poza granicami kraju. Wszystkie pojazdy w których kierowcy odbywali podróże służbowe wyposażone były w odpowiednie miejsca noclegowe umożliwiające kierowcom należyty, regularny wypoczynek nocny. Powyższe jest równoznaczne z zapewnieniem kierowcom bezpłatnego noclegu w rozumieniu obowiązującego w okresie objętym żądaniem powodów § 9 ust 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U Nr 236. poz. 1991 za zm.). obecnie § 16 ust 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013r poz. 107).

Wyrokiem z dnia 03 marca 2015 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. - Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Pkt. I zasądził od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda A. B. kwotę 8.510,71 zł (słownie: osiem tysięcy pięćset dziesięć złotych 71/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r. tytułem ryczałtu za noclegi. W pkt. VI zasądził od powoda A. B. na rzecz pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w W. kwotę 252 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i w pkt. XIV wyroku nakazał ściągnąć od pozwanej (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. kwotę 2.661 zł tytułem kosztów sądowych oraz kwotę 1.374 zł tytułem opłaty od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni.

W zakresie zaskarżonym apelacją Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. B. był zatrudniony u pozwanego w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowca-magazynier w okresie od 1-02-2009r do 30-04-2009 r. następnie na stanowisku kierowca samochodu ciężarowego i ślusarz-montażysta w okresie od 1-05-2009r do 31.07.2009r. a od dnia 1-06-2009 r jako kierowca – magazynier. Stosunek pracy został rozwiązany na mocy porozumienia stron z dniem 8.10-2012r.

W okresie zatrudnienia powodowie w zakresie swych obowiązków służbowych wykonywali podróże służbowe poza granicami kraju, kierując pojazdem. Ich czas pracy ewidencjonowany był przez pracownika pozwanej spółki – K. K. (1). On to sporządzał osobno dla każdego kierowcy zestawienia czasu pracy, w których wpisywał daty i godziny wyjazdów każdego z kierowców oraz daty i godziny powrotu. Konieczny czas jazdy K. K. ustalał na podstawie własnego doświadczenia i wiedzy ile czasu potrzeba na przejechanie. Kontaktował się także na bieżąco z kierowcami odnotowując aktualne miejsce pobytu kierowcy. Czas pracy powodów podczas podróży służbowych odnotowywany był również w zleceniach wyjazdów służbowych. Powodowie odbywali trasy pojazdami różnych marek jak np. Mercedes Actros, Mercedes Atego, Sprinter, Master, Renault Cangoo. Nocowali w kabinie pojazdu. Pracodawca nie zapewniał im bezpłatnego noclegu poza kabina pojazdu.

W zakładzie pracy pozwanej z dniem 1.10.2006r wprowadzono aneks do regulaminu pracy zawierający odrębne regulacje w zakresie czasu pracy kierowców. Zgodnie z § 19 ust 3 regulaminu pracy zmienionego wskazanym wyżej aneksem, okres rozliczeniowy kierowców wynosi 1 miesiąc. Jeżeli zaś chodzi o pozostałych pracowników, to zgodnie z aneksem nr 2 do regulaminu pracy z dniem 21-06-2012r wprowadzono 4-miesięczny okres rozliczeniowy, zgodny z art. 129 § 1 k. p. Wprowadzono nowe zasady wynagradzania kierowców, gdzie w &1 ustalono, iż kierowcom z tytułu wykonywania pracy (w tym porze nocnej) stale poza zakładem pracy oprócz wynagrodzenia zasadniczego przysługuje dodatek do wynagrodzenia w postaci premii wypłacanej co miesiąc wraz z wynagrodzeniem zasadniczym. W skład premii wchodzi:

1.ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych w kwocie 0,12 zł. za 1 km., nie mniej niż 50 zł. za dzień podróży,

2.ryczałt za pracę w porze nocnej w kwocie 0,03 zł. za kilometr, nie mniej niż 8 zł. za dzień podróży.

Regulamin wynagradzania został ogłoszony pracownikom poprzez wywieszenie go na tablicy ogłoszeń. Takie zasady wynagradzania znane były powodom i nie były przez nich nigdy w okresie zatrudnienia kwestionowane. Wprowadzenie ryczałtów za pracę w godzinach nadliczbowych oraz w porze nocnej było korzystniejsze dla powodów niż dokonywanie rozliczenia nadgodzin i pracy nocnej w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa pracy. Kierowcy bowiem mieli wypłacane ryczałty bez względu na to, czy świadczyli pracę w nadgodzinach i porze nocnej czy też nie. Wprowadzanie ryczałtów nie wymagało wypowiedzenia pracownikom warunków pracy i płacy.

Wypłacane powodom w okresie spornym ryczałty za prace w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej rekompensowały czas pracy powodów w tych okresach i kwoty z tych tytułów były wyższe aniżeli te, jakie powodowie otrzymywaliby za pracę w nadgodzinach i porze nocnej w oparciu o powszechnie obowiązujące przepisy prawa pracy o wynagrodzeniu za pracę w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej.

Pozwany nie wypłacał powodom w okresie spornym ryczałtu za noclegi. Wpłaty tego świadczenia nie przewidywał Regulamin wynagradzania pozwanej spółki. Z tytułu ryczałtów za noclegi A. B. należna była kwota 8.510,71 zł.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Jeżeli chodzi o roszczenia powodów z tytułu ryczałtów za noclegi, to co do zasady okazały się one uzasadnione. Co do żądanej kwoty, Sąd przyznał powodom roszczenia z tego tytułu w części. W odniesieniu do w/w roszczeń powodów, przedmiotem sporu było rozstrzygnięcie przez Sąd kwestii, czy zapewnienie powodom miejsca do spania w kabinie pojazdu służbowego, zwalniało pozwanego pracodawcę z obowiązku zapłaty należności za nocleg. Na taką bowiem argumentację powoływał się pozwany pracodawca dowodząc bezzasadności roszczeń powodów z tytułu ryczałtów za noclegi. Strona pozwana nie kwestionowała, że roszczenia te powodom nie były wypłacane, wywodziła jednak, że w czasie odbywania podróży służbowych poza granicami kraju wszystkie pojazdy, których kierowcy odbywali podróże służbowe, wyposażone były w odpowiednie miejsca noclegowe umożliwiające kierowcom należyty, regularny wypoczynek nocny. Powyższe, zdaniem pozwanego, jest równoznaczne z zapewnieniem kierowcom bezpłatnego noclegu w rozumieniu obowiązującego w okresie objętym żądaniami powodów § 9 ust 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236. poz. 1991 ze zm.).obecnie § 16 ust 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013r w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013r poz 107).

Zdaniem powodów natomiast, sposobność spania w kabinie pojazdu nie zapewniała pracownikowi w sposób dostateczny wypoczynku. W tej mierze powód oparł się o wytyczne Sądu Najwyższego sprecyzowane w licznych wyrokach wydanych w tej materii na przestrzeni ostatnich lat.

W ocenie Sądu stanowisko strony pozwanej w tej kwestii ostać się nie może. Przede wszystkim bowiem stwierdzić należy, że w okresie spornym w firmie pozwanego nie obowiązywał regulamin ustalający zasady rozliczania należności z tytułu podróży służbowych w odniesieniu do ryczałtów za noclegi, regulujący te zasady w sposób odmienny niż przepisy prawa pracy ogólnie obowiązujące w tym zakresie tj. art. 77(5) k.p. oraz przepisy Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Zgodnie z ich treścią z tytułu podróży służbowej przysługuje zwrot kosztów noclegu, ewentualnie ryczałt za noclegi w wysokości 25 % limitu określonego w tym rozporządzeniu. Jako, że powodowie nie otrzymywali od pozwanego wymaganego ryczałtu za noclegi ani też pozwany nigdy nie zapewnił im odpowiedniego i bezpłatnego noclegu powództwo jest zasadne. W myśl natomiast z art. 77 (5) § 1 kp pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności, na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

§ 2. Minister właściwy do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków.

§ 3. Warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

§ 4. Postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

§ 5. W przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.02.2002r w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju w § 2 wskazuje, że z tytułu podróży krajowej oraz podróży zagranicznej, odbywanej w terminie i miejscu określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługują diety oraz zwrot kosztów: przejazdów, dojazdów środkami komunikacji miejscowej, noclegów, innych niezbędnych udokumentowanych wydatków, określonych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb.

Zgodnie natomiast z § 9. 1. ww. Rozporządzenia za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia.

2. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu.

3. W uzasadnionych przypadkach pracodawca może wyrazić zgodę na zwrot kosztów za nocleg w hotelu, stwierdzonych rachunkiem, w wysokości przekraczającej limit, o którym mowa w ust. 1.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli pracodawca lub strona zagraniczna zapewnia pracownikowi bezpłatny nocleg.

W załączniku do tego Rozporządzenia wskazano kwoty limitu na nocleg w poszczególnych państwach.

Obowiązujący w pozwanej spółce Regulamin Wynagradzania zawierał jedynie uregulowania co do zasad rozliczania diet za podróże służbowe. W odniesieniu natomiast do świadczeń za noclegi, wewnętrzne zarządzenia u pozwanego pracodawcy nie istniały w ogóle. Przyjąć zatem należy, że za okres zatrudnienia powodów obowiązywały w kwestii zapłaty za nocleg uregulowania przepisów prawa pracy powołane wyżej.

W kwestii problemu czy zapewnienie kierowcy miejsca do spania w kabinie pojazdu zwalnia pracodawcę z obowiązku zapłaty należności z tego tytułu Sąd, orzekający w niniejszej sprawie podziela stanowisko wyrażone ostatecznie w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014r. w sprawie III PZP 1/14. Stanowisko to kontynuuje przyjętą już w tej kwestii wcześniej linię orzecznictwa Sądu Najwyższego i wyraża się w przekonaniu, że zapewnienie pracownikowi odpowiedniego miejsca do spania w kabinie pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia MPIPS z dnia 19-12-2002r., co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości określonych w umowie o pracę lub innych przepisach prawa pracy. Taka linie orzecznicza obowiązywała już w okresach zatrudnienia powodów, co w ocenie Sądu czyni zasadnym roszczenie powodów z tego właśnie tytułu. Nie może się zatem w świetle powyższego ostać stanowisko strony pozwanej, wedle którego korzystanie przez powodów z kabiny pojazdu w trakcie noclegu czyni ich roszczenia bezzasadnymi. Strona pozwana nadto w żaden sposób nie wykazała w procesie i nie zaofiarowała żadnych wniosków dowodowych na okoliczność wykazania, że pozwany pracodawca w inny sposób umożliwił pracownikom nocleg, poza tym zaproponowanym w kabinie pojazdu. Pozwany nie wykazał aby powodowie mogli skorzystać np. z bezpłatnych noclegów na terenie baz logistycznych, czy też w hotelach, którego koszty ponosiłby pracodawca. Nie można zatem przyjąć, że powodowie mieli jakikolwiek wybór co do noclegu, gdyż nocleg w kabinie był jedyną opcją wypoczynku wskazaną mu przez pracodawcę. Z uwagi zatem na powyższe Sąd uznał roszczenia powodów w tej mierze za uzasadnione.

Na okoliczność wysokości świadczeń z tytułu ryczałtów za noclegi Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu rozliczania czasu pracy kierowców.

Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego materiału wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. (postanowienie SN z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001, nr 4, poz. 64). Specyfika oceny tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej. Nadaje to pierwszorzędne znaczenie, przy tej ocenie, kryterium poziomu wiedzy biegłego. Gdy więc sąd zleca biegłemu wydanie opinii, musi mieć na względzie to, czy dysponuje on wiadomościami specjalnymi niezbędnymi dla stwierdzenia okoliczności mających istotny wpływ dla rozstrzygnięcia sprawy. Wiadomości specjalne mogą wynikać zarówno z przygotowania teoretycznego, jak i wykonywanej w danej dziedzinie pracy i nabytych stąd umiejętności oceny występujących tam zagadnień.

Sąd uznał za miarodajną opinię biegłego z dnia 06-10-2014 oraz opinię uzupełniającą z dnia 3-12-2014r., ponieważ została ona wydana zgodnie ze zleceniem Sądu oraz po wnikliwej analizie dostępnej dokumentacji pracowniczej i dowodów zaoferowanych w procesie. Również specjalność biegłego biorącego udział w wydawaniu przedmiotowej opinii była w pełni adekwatna do zagadnienia podlegającego rozstrzygnięciu w opinii. Sąd dał wiarę dowodowi z opinii, po uwzględnieniu zarzutów strony pozwanej do tej opinii, uznając iż sporządzona ona została w sposób fachowy, zgodny z zasadami wiedzy z dziedziny czasu pracy kierowców a sformułowane przez biegłego wnioski były stanowcze, jednoznaczne i uzasadnione w sposób logiczny. Biegły w opinii jednoznacznie wskazał w odniesieniu do roszczeń powodów z tytułu ryczałtów za noclegi w jaki sposób dokonał wyliczeń i na podstawie jakich dowodów.

Sąd zasądzając powodom należności z tytułu ryczałtów za noclegi za miarodajne uznał jednak wyliczenie kwoty z tego tytułu dla powodów dokonane przez stronę pozwaną w piśmie z dnia 5-11-2014r. na k.913 akt, oraz podziela wskazaną w tym piśmie przez pozwanego argumentację. Pozwany podniósł bowiem, że w zakresie roszczeń obejmujących ryczałty za noclegi powodowie: M. S. (1), D. O. (1) i S. W. (1) nie wykonali zobowiązania Sądu z dnia 22.01.2014r. i nie wskazali sposobu wyliczenia dochodzonych pozwem kwot. Powodowie ograniczyli się w tym zakresie do ogólnikowego wskazania na: „trudności dowodowe”, nie odnotowywanie ilości noclegów, brak „pełnej dokumentacji” i notatek. Roszczenia powodów zawarte w pozwie są bowiem wyższe niż wynikające z wyliczenia zawartego w piśmie z dnia 5.02.2014r. (str. 2). o kwoty:

- 4.141,89 zł, M. S. (1) - różnica pomiędzy kwotą dochodzoną pozwem, tj. 12.347 zł, a kwotą wyliczoną w piśmie z dnia 5.02.2014r., tj. 8.205,11 zł,

- 5.412,14 zł, D. O. (1) - różnica pomiędzy kwotą dochodzoną pozwem, tj. 17.180 zł, a kwotą wyliczoną w piśmie z dnia 5.02.2014r., tj. 11.767,86 zł,

- 2.099,45 zł, S. W. (1) - różnica pomiędzy kwotą dochodzoną pozwem, tj. 14.731 zł, a kwotą wyliczoną w piśmie z dnia 5.02.2014r., tj. 12.631,55 zł, Ogólnikowe wyjaśnienia powodów jako całkowicie nieweryfikowalne, nie mogą stanowić miarodajnego materiału do sporządzenia ewentualnej opinii przez biegłego.

Nadto w ocenie Sądu pozwany zasadnie podniósł, w piśmie z dnia 5-11-2014r. (k.909) „iż w zakresie wyliczonych przez biegłego należności powodów z tytułu ryczałtów za noclegi, dane odnośnie poszczególnych dat oraz godzin podróży odbywanych przez powodów przedstawione przez biegłego w tabelach rozliczeniowych na stronach 191-202 opinii, nie korespondują ze stanowiącymi podstawę sporządzenia opinii danymi zawartymi w zestawieniach wyjazdów na k. 312-333 (harmonogramy przedłożone wraz z pismem powodów z dnia 23.12.2013r.) oraz 667-687 (cztery zestawienia wskazujące na różnice pomiędzy stanowiskiem powodów, a harmonogramami podróży sporządzonymi przez pozwanego). Powyższe niezgodności doprowadziły do wyliczenia przez biegłego zawyżonych kwot na rzecz powodów. Przykładowo, biegły, mimo kwestionowania przez pozwanego poszczególnych podróży w zestawieniach na k. 667-687 (uwagi pozwanego zaznaczone kolorem żółtym), uwzględnił te podróże w tabelach rozliczeniowych, nie sporządzając jednocześnie wersji wyliczeń uwzględniającej zastrzeżenia pozwanego.

Biegły pominął w opinii, iż pozwany kwestionuje, w zakresie wskazanym w załączonych do pisma pozwanego z dnia 24.03.2014r. zestawieniach (k. 667-687), twierdzenia powodów dotyczące dat oraz godzin poszczególnych wyjazdów i przyjazdów, a także ilości noclegów, podane w tabelach załączonych do pisma powodów z dnia 5.02.2014r.

Weryfikacja twierdzeń powodów w tym zakresie została opracowana przez pozwanego w formie czterech pisemnych zestawień przypisanych do poszczególnych powodów i sporządzonych na podstawie harmonogramów odbytych przez powodów podróży służbowych. Przedmiotowe harmonogramy zostały przedłożone wraz z pismem powodów z dnia 23.12.2013r. Zestawienia zawierają porównanie twierdzeń powodów z zaznaczonym kolorem żółtym stanowiskiem pozwanego. W przypadku wyjazdów z noclegami pozwany do każdego wyjazdu przyporządkował konkretny pojazd, którym dany kierowca odbywał podróż. Z zestawień wynika, że powodowie zawyżyli ilość noclegów.

Mimo powyższego, biegły zawarł swoje wyliczenia w tabelach na stronach 191-202 opinii, które nie odzwierciedlają różnic pomiędzy stanowiskami stron. Następnie, obok kwot wyliczonych w ten sposób biegły odrębnie wyliczył dla powodów dodatkowe ryczałty przy uwzględnieniu danych dostarczonych tylko przez powodów (tabele na str. 203-204 opinii), tj. w przypadku powoda A. B. dodatkowy ryczałt w kwocie 2.492,21 zł, w przypadku powoda S. W. (1) dodatkowy ryczałt w kwocie 1.446,26 zł, w przypadku powoda D. O. (1) dodatkowy ryczałt w kwocie 847,82 zł oraz w przypadku powoda M. S. (1) dodatkowy ryczałt w kwocie 1.998,38 zł.

1) w oparciu o twierdzenia powodów dotyczące dat oraz godzin poszczególnych wyjazdów i przyjazdów,

2) w oparciu o zestawienia wyjazdów powodów na k. 312-333 (harmonogramy pozwanego przedłożone wraz z pismem powodów z dnia 23.12.2013r.)

Z uwagi zatem na powyższe Sąd uznał, że dokonane przez pozwanego wyliczenia przedmiotowych ryczałtów w wariantach jak w punkcie 2) powyżej, to jest wyłącznie w oparciu o zestawienia wyjazdów powodów na k. 312-333 (harmonogramy pozwanego przedłożone wraz z pismem powodów z dnia 23.12.2013r.) było prawidłowe. Dodatkowo prawidłowość tych wyliczeń potwierdza dowód z uzupełniającej opinii biegłego na k. 931, gdzie biegły stwierdza, iż przy przyjęciu prawidłowości liczby noclegów wskazana przez stronę pozwaną, to wyliczenia pozwanej są prawidłowe.

Opisane wyżej uchybienia powodów, zgodnie z rygorem nadanym przez Sąd zobowiązaniu z dnia 22.01.2014r., skutkowały pominięciem dowodów przedłożonych przez powodów na okoliczność wyjazdów służbowych złożone na k. 489—500 oraz 503-509. i przyjęciem za prawdziwe twierdzeń pozwanego co do liczby noclegów w zakresie roszczeń powodów tytułem ryczałtu za noclegi. Z uwagi zatem na powyższe w pkt. od I do IV wyroku Sąd zasądził na rzecz powodów należności z tytułu ryczałtów za noclegi w wysokościach wyliczonych przez pozwanego.

Przyznane powodom w wyroku kwoty, Sąd zasądził z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2014r. oddalając w pkt. V wyroku roszczenie o odsetki złożone przez powodów od dnia wniesienia pozwu. Sąd uznał bowiem, iż dopiero pismo procesowe powodów złożone w sądzie w dniu 06-02-2014r. (k.487), wywołało skutki złożenia pozwu we właściwej formie, umożliwiającej stronie pozwanej odniesienie się do wysokości żądanych kwot z tych tytułów i okoliczności faktycznych, na podstawie których strona dokonała wyliczenia żądanych kwot z tytułu ryczałtów za noclegi. Pierwotnie złożony pozew ani kolejne pisma procesowe strony, z uwagi na braki formalne, do których usunięcia Sąd dwukrotnie zobowiązywał stronę powodową, nie wywołały skutku prawidłowego złożenia pozwu., pomimo tego, że strona powodowa reprezentowana była przez profesjonalnego pełnomocnika.

Stosując zasadę odpowiedzialności stron za wynik procesu, wynikającą z art. 98 kpc. Sąd zasądził w pkt. VI, VII, VIII, IX wyroku, koszty zastępstwa procesowego przy przyjęciu, że powód A. B. wygrał sprawę w 43%, powód S. W. w 27%, D. O. w 26%, zaś powód M. S. w 15%.

W pkt. XIV wyroku sąd rozliczył koszty sądowe, przyjmując udział strony pozwanej w tych kosztach w 27% w odniesieniu do ostatecznego wyniku sprawy. W kosztach tych ujęta jest kwota 2661 zł. z tytułu wynagrodzenia biegłego za opinie oraz kwota 1374 zł. tytułem opłaty sądowej.

Apelację od wyroku złożyła pozwana spółka zaskarżam go w części, to jest:

- w punkcie I w części, to jest co do kwoty 3.260,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r., to jest w zakresie, w jakim Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda A. B. należność tytułem ryczałtu za noclegi ponad kwotę 5.250 zł wraz z ustawowymi odsetkami, żadaną przez powoda A. B. z tytułu ryczałtu za noclegi;

- w punkcie VI w części, to jest w zakresie, w jakim Sąd, oprócz zasądzonej od powoda A. B. na rzecz pozwanego kwoty 252 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, nie zasądził od powoda A. B. na rzecz pozwanego dodatkowo kwoty 576 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

- w punkcie XIV w części, to jest w zakresie, w jakim Sąd bezzasadnie nakazał

ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. kwotę 295 zł tytułem części kosztów sądowych oraz kwotę 152 zł tytułem części opłaty, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni.

Wyrokowi w zaskarżonej części zarzuciła naruszenie przepisu postępowania, to jest art. 321 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie ponad żądanie powoda A. B. polegające na zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda A. B. należności z tytułu ryczałtu za noclegi w kwocie 8.510,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r., to jest o kwotę 3.260,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r. więcej niż wynika to z treści żądania pozwu zgłoszonego przez powoda A. B. z tytułu ryczałtu za noclegi i podtrzymywanego w toku postępowania aż do zamknięcia rozprawy. Powód A. B. z tytułu ryczałtu za noclegi domagał się w niniejszej sprawie zasądzenia kwoty 5.250 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

III. Mając na uwadze powyższe wносиła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez:

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda A. B. kwoty 5.250 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r. tytułem ryczałtu za noclegi, w miejsce kwoty 8.510,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r. zasądzonej w punkcie I wyroku Sądu I instancji;

- zasądzenie od powoda A. B. na rzecz pozwanego kwoty 576 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, oprócz kwoty 252 zł zasądzonej w punkcie VI wyroku Sądu i instancji;

- nakazanie ściągnięcia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. kwoty 2.366 zł tytułem kosztów sądowych oraz kwoty 1.222 zł tytułem opłaty, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni, w miejsce kwot 2.661 zł tytułem kosztów sądowych oraz kwoty 1.374 zł tytułem opłaty, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni, których ściągnięcie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. nakazano w punkcie XIV wyroku Sądu I instancji;

2) zasądzenie od powoda A. B. na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Uzasadniając apelację podała m.in.

Sąd Rejonowy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wlkp. wyrokiem z dnia 3.03.2015r. sygn. akt: IV P 664/13, w zaskarżonej części, tj. w punkcie I - zasądził od pozwanego na rzecz powoda A. B. kwotę 8.510,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r. tytułem ryczałtu za noclegi; w punkcie VI - zasądził od powoda A. B. na rzecz pozwanego kwotę 252 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz w punkcie XIV - nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. kwotę 2.661 zł tytułem kosztów sądowych oraz kwotę 1.374 zł tytułem opłaty, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni.

Zaskarżone rozstrzygnięcia Sądu I instancji nie są zasadne i winny ulec zmianie, stosownie do treści wniosku pozwanego zawartego w petitum apelacji.

Pozwany podnosi, iż Sąd I instancji naruszył przepis art. 321 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i orzeczenie ponad żądanie powoda A. B..

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda A. B. należności z tytułu ryczałtu za noclegi w kwocie 8.510,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r., tj. o 3.260,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r. więcej niż wynika to z treści żądania pozwu zgłoszonego przez powoda A. B. z tytułu ryczałtu za noclegi i podtrzymywanego w toku postępowania aż do zamknięcia rozprawy.

Powód A. B. z tytułu ryczałtu za noclegi domagał się w niniejszej sprawie zasądzenia kwoty 5.250 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Powyższe potwierdził również wyraźnie Sąd w części wstępnej uzasadnienia zaskarżonego wyroku, gdzie przytoczona została dokładnie treść żądań każdego z powodów. Powód A. B. żądał łącznie 19.750 zł, w tym 14.500 zł tytułem wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej oraz 5.250 zł tytułem ryczałtu za noclegi. Powództwo powoda A. B. w zakresie żadanego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej zostało oddalone. W tej sytuacji, zasądzając część roszczenia powoda A. B. z tytułu ryczałtu za noclegi, Sąd nie mógł objąć orzeczeniem kwoty ponad żądane 5.250 zł.

Zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c., Sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie.

W tym stanie rzeczy pozwany zasadnie wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu I instancji poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda A. B. kwoty 5.250 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r. tytułem ryczałtu za noclegi, w miejsce kwoty 8.510,71 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.02.2014r. zasądzonej w punkcie I wyroku Sądu I instancji;

II. Pozwany zasadnie domaga się również zmiany rozstrzygnięć Sądu I instancji co do kosztów postępowania zawartych w punktach VI i XIV zaskarżonego orzeczenia. Gdyby bowiem Sąd orzekł prawidłowo i zasądził należność z tytułu ryczałtu za noclegi w granicach żądania powoda A. B., tj. w kwocie 5.250 zł, należałoby przyjąć, że powód A. B. wygrał sprawę w 27%, a nie w 43%, jak uznał Sąd rozstrzygając o kosztach procesu. Również ogólny udział strony pozwanej w kosztach sądowych sprawy byłby mniejszy i wynosiłby nie 27%, lecz 24%.

Powyższe rzutowałoby na treść zaskarżonych przez pozwanego rozstrzygnięć zawartych w punktach VI i XIV wyroku, a zatem na rzecz pozwanego, oprócz zasądzonej od powoda A. B. kwoty 252 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, powinna zostać dodatkowo zasądzona kwota 576 zł. Ponadto Sąd winien nakazać ściąganie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. kwoty 2.366 zł tytułem kosztów sądowych oraz kwoty 1.222 zł tytułem opłaty, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni, w miejsce kwot, których ściąganie od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. nakazano w punkcie XIV wyroku Sądu I instancji.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o nieobciążanie powoda kosztami postępowania apelacyjnego na podstawie art. 102 k.p.c. Podała, że powód inicjując proces przed Sądem Rejonowym w Gorzowie Wlkp. domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz m.in. kwoty 5.250,00 zł tytułem ryczałtu za noclegi. Wniosek o wskazanej treści był podtrzymywany przez powoda ad. 4 przez cały czas trwania procesu. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda ad. 4 tytułem ryczałtu za noclegi kwoty przypadającej ponad wartość objętą zgłoszonym przez powoda ad. 4 żądaniem, nie było wynikiem działań powoda. Mając na uwadze wskazaną okoliczność powód swoim zachowaniem nie dał podstaw do zasądzenia na jego rzecz tytułem ryczałtu za noclegi kwoty przypadającej ponad 5.250,00 zł.

Mając na uwadze wskazane okoliczności stanu faktycznego, jak również zakres zaskarżenia przez pozwanego opisanego na wstępie wyroku, obciążenie powoda kosztami postępowania

apelacyjnego - postępowania zmierzającego do zrewidowania treści wyroku, aby ten odpowiadał zgłoszonemu przez powoda żądaniu - byłoby niesłuszne i niesprawiedliwe. Wobec powyższego uznać należy, że w sprawie występuje wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy naruszył zasadę określoną w art. 321 & 1 k.p.c. i orzekł ponad żądanie powoda A. B.. Nie ulegało żadnej wątpliwości, iż z tytułu ryczałtu za noclegi powód domagał się 5.250,00 złotych, a Sąd zasądził kwotę wyższą tj. 8.510,71 zł.

Dlatego wyrok należało skorygować nie tylko co do roszczenia głównego ale też roszczeń pochodnych tj. kosztów zastępstwa procesowego, wydatków sądowych i opłaty od pozwu.

Dlatego na podstawie art. 386 & 1 k.p.c. orzeczono jak w pkt. I, II i III sentencji wyroku.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego w II instancji. Uznał, iż powód nie ponosił żadnej winy w zasądzeniu kwoty ryczałtu ponad jego żądanie.

Dlatego orzeczono jak w pkt. IV sentencji wyroku.

SSR (del.) Jacek Przybylski SSO Marek Zwiernik SSO Mariusz Nawrocki